

II.
C. 10284.
e 14

POMOČ v2 SIL2

ale

L2SEN2 KRIÆ

in

SREČA DOBR2GA UKA.

DVÉ POVÉST2

iz pisem Kristofa Umida.

10284. II. C. e. 1. 2.

POMOC VE SILA,

ale

LESENI KRISTE

in

SREČA DOBRŌGA UKA.

Dve povesti iz pisem Kristofa Umida.

Na svetlobo dal

Jožef Burger,

duhovnik ve Lublanski duhovščini.

VE LUBLANA,

Natisnil Jožef Blažnik, 1852.

*Ima na prodaj Leopold Kremnar, bukovec
pod Trnovo Nro. 12.*

I.

L 2 S E N 2 K R I E.

Perva razstava.

Uboga Kristinena dobi lubo mater.

Pred veliko léta je bila v Zagorinah, v vase na gorénske strani Kranske dæele, bogata kmetinja, Ludmila po imenu. Prav lépa je bila nena kmetija. Hiwa, v kateri je prebivala, je bila ko gradij. Ob njej so bili hlévi in pole. Pa we bogateji je bila Ludmila lépa in yednost. Bila je v resnihi bogabojeja in dobrótliva, par tém vsa pohlevna in ponixna, in vse po soséski jo je v yaste imélo in lubilo. Po smerti svojiga moxa se je æe nelo Bogá oklenila; mu zvestó sluziti je bila nena nar veje skerb.

Eno spomlad na vse jutro se je pelála v Kranj, kake wtira ure dalno méstene. Poseben opravak je ondæ iméla, in zvejer be bila æe spet rada domá. Popoldne okole tréh se domú napravæ; pa videts, de je nerkav odparta, hoye poprej we malo v njej pomolits.

Sz yastjó stopz vz ƚerkzv. Gre prote velz-
kemu altarju, poklekne, in zayne molitz. Vse
okrog ne je tiho; le szmtartje kleqí we kaka
pobožna dúwa, in tudz molz. Vse, kar vide,
je yestítlivo, in jo navdaja sz sveto grøzo,
ravno ko nekødej starzga oyaka Jakoba na
potz vz Haran, kedar je imel Bøæjo perka-
zæn, in je djal: „Vz ræsniz, tukej je Bog pri-
yujóy, tukej je Bøæja hiwa!“ Vse, vse obudú-
je svete obyútleje, mislz in æele vz néj, in
Ludmila molz takó ze zbranem duham in ta-
kó iz særna, de je vsa vz Bogá in vz nebesa
zamaknena, in de pozabz vsz svét in vse, kar
je na svétz.

Ko je odmolila, vstane, in gre po ƚerkvz
prote vratam, kar zagleda per stranskem al-
tarji déklzno kleqátz in molitz. Bliz deset lét
je bila stara. Lepó nakviwko je svoje mlade
rouqne dærcala, milo prote altarju gledala, in
se kar stvarzne né ozærla ne na lévo ne na
desno. In yudo, solze ji tekó po rædyczih li-
qzih, in veukrat zdihne le tolekkan britko, de
bz se tudz neobyútlivo særne zgenílo.

Ludmila se déklzna vz særne smile. Lu-
bezæn in nekaka yast do pobožnega otroka se
vz néj obudí, in rada bz zvédzela, kaj de ji
je. Pa vz persærqne molitz je noye motitz.
We le, ko se déklzna vzdvigne, in prote vra-
tam oberne, stopz Ludmila kz néj, in ji pri-
jazno reye: „Ti se zelo æalostna, luba déklz-
na! Kaj pa te je, in zakaj jokaw?“

„Oh,“ je déklzna odgovorila, in solze se
ji po liqzih uderó, „pred enem létam, ravno

danauna dan, so me oŭka umerle, in dans té-
dan so moŭo mamko pokopále!“

„I kaj se pa,“ reŭe æena dale, „lubæga
Bogá takó perserŭno prosila?“

„De bæ se me usmilæl,“ je déklæna djala.
„Némam zdé kæ nekomur drugæmu perbéæate
kakor kæ Bogu. Dans sæm we per ludéh, per
kteræh sve zæ ranŭo mamko gostovále; ale ju-
træ æe veŭ ne bom sméla per næh bitæ. Ravno
kar me je hiwnæ gospodar vnovzŭ zatardil, de
naj se kjé drugèj prebivalzŭja poiŭem. I kam
le pojdem? Imam sæŭer we eno teto, botro
in enæga strinæ; paŭ rada bæ ula kæ næh kte-
ræmu. Gospod fajmowter, kæ so moŭo ranŭo
mamko væ boléznæ velikokrat obiskalæ, in jim
neizreŭeno veliko dôbræga storilæ, so jim tudæ
reklæ, de so dolæní zame skærbétæ, dokler se
we ne morem sama pomagatæ; pa se ne mo-
rejo zedinite, kteræ bæ to skærb prevzel. In
jim tudæ ne zameræm téga; samí imajo dôste
otrók, in komej zane potrebna æivææ zasluææ-
jo.“

„Uboga særóta!“ reŭe Ludmila; „zdé se
ne yudæm, de se æalostna.“

„Ræs,“ reŭe déklæna, „prav æalostna sæm
lésæm perwla. Pa ko bæ trénil, me je lubæ Bog
vso æalost od særŭa odvzel; takó nekako pokoj-
no je zdé moŭe særŭe, in némam nobene skærbí
veŭ, ko le po volæ Bææji æivétæ, de bæ
imel Bog dopadene nad menój.“

Te beséde nedolænzga otræka in poboænost,
ktera se je iz vsæga negovzga djana svétila, so
Ludmile væ særŭe segle. Prijazno ko nar bole

matz pogleda dèklíya, in reye: „Jaz mislém, moja ljubka! de je Bog tvojo molitev usliwal. Le storz, kar se mu obljubila, in ney ne jokaj. Se te bo ze pomagalo. Stopz malo za menój!“

Kristinazna, takó je bilo dobre dèklènz ime, se bistro vz neznano xeno ozrè, in se brana x' no itz. „I kam pa?“ je djala. „Jaz ne smém, moram domú itz.“

Ludmila reye: „Sém znana ze gospod fajmowtram, ke so tvoji bolnz mamke toleko dobreza storile. Ke nzm pojdeve. Bom x' nima govorila, kakó bz se te pomagalo.“ Ko je to izrekla, podá dèklènz roko, in dèklèna gre vsa rada x' no.

Gospod fajmowter, yestit pa lubezniv mox, so ravno pisalz. Ko vidzjo xeno ze dèklíyem vz hiwo stopitz, vstanejo od za mize, in se prijazno zaqudejo. Obé jim kuwnete roko. In Ludmila jim pové, kakó je Kristinazno spoznala, in reye dekletu malo iz hiwe stopitz, ker bz rada ye nékej posebnzga ze gospod fajmowtram govorila.

„Gospod Oye!“ zaqne zdé Ludmila, ko je dèkle odwlo, „jaz mislém téga dèklíya ke sebz vzetz, in mu mater naméstitz. Le tolekan mz je vwey. Moji otronz so mz vz prve mladostz pomzrlz. In moje sèrhe mz pravz, de bz lubezn, ke sém jo do nzh iméla, lahko tému otróku skazala. Vènder bz poprej rada zvédzla, alz mz oni, ke bole poznajo starwe in otróka, to svétzjejo. Kaj pravzjo ke tému? Svoje kratke dni, kolékor mz jih Bog we da na zemle, bz rada se kakém dobrém délam

zaznamnala. Kaj ménajo, ali bə bila dobrota, ktero bə storila tēmu otroku, prav obėrnena?“

Gospod fajmowter se tēga zelo razvesele. Povzdvignejo oyi in roke, in rekó: „Bodə hvalena sveta previdnost Bəxja! Boləga dēla keruanske lubeznə, matə! bə mende ne mogle storitə, in takó pametnəga in pobošnəga otroka, ko je Kristinəna, bə tudə ne dobilə kmalə. Nenz starwə so bili praviqnə in iz sərna pobošnə. Ləpó so tēga otroka uyilə; le wkoda, de so takó zgodej umərle! O, ne bom nikdar pozabil, sə koləko žalostjo je matə ob svoji smertə pogledovála to prelubo dəkletə, kə je pər nenz postelə jokalo in zdihovalo, sə koləkam zaupanem se je protə nebesam ozirala, in je djala: Ti, moj Őye nebowkə! bow tudə tēmu dəkletu Őye. Ti bow moji hycerə drugo mater dal. To vém do tərdnəga, in zató umərjem və mirə. Glejte, tə besede se bodo zdė spolnile, in vse kaxə, de vas je Bog sam tə zapuuyenə sərtoə mater izvolil. Po negovəm nagibə ste dölə kə nam pərwlə; on vam je və misel dal, predn ste se domú vernilə, we və nerkv itə ravno takrat, ko je bilo tudə dəkletə və nerkvə. Ouyitno je to Bəxje dēlo. Hvalena bodə sveta previdnost Bəxja!“

Zdė so gospod fajmowter dəkliya spet və hiwo pokliqalə, in rekó: „Glej, Kristinəna! ta le dobra xena tə hoyejo zdė matə bitə. To je paq velika dobrota, ktero tə je lubə Bog poslal! Ali hoyew ə' nimə itə, in jim dobra hqi bitə?“

Kristinina reče vesela: „O rada!“ In za-
yne od vesela jokati. Vse joki ne more dale go-
voriti, de bi xeno zahvalila; molje ji rokó
kuvne, in jo lubeznivo pogleduje.

„Glej, Kristinina!“ so we djala gospod
fajmowter, „kakó Bog zate skrbí. Ko so te
tvoja luba mamka umrla, te je Bog drugo
mamko poslal, ka te hoyejo ka sebe vzeta.
Kakó te Bog vendar luba! O, luba ga tudi ti,
tolékan dobraga Ojeta! Zaupaj van, in spol-
nuj rada in na tanko negove zapovede. Bode
tudi té svoji druge mamke ravno takó dobra
in pokorna hji, kakor se bila svoji ranje
mamke. Potlej te bodo tudi ta mamka rada
imela, in dobro te bo. In we to le pomni
dobro: Ne bow tudi vse prihodne brez
vséga trplena. Pa mola, kedar bow vse
trplena, ravno takó iz srca in se
tolékam zaupanjem, kakor se dans vse
nerkve molila; in luba Bog te bo po-
magal, kakor te je dans pomagal.“

Na to so we po dekljive sorodnike, na-
mrzu po strina in teto, in po botro poslala,
in jih vpravajo za prvolene. Vse dovolajo
rada vse to, in pa we vesela so, ko je xena re-
kla, de vzame Kristinino, kakor je per téj
prije napravljena, vse druge oblačila pa, in
kar bi imela we od ranje matere dobiti, nam
in neh otrokam prepusti. Le dvojih molitnih
bukv je Kristinina we po svoji ranje matere
xeléla, de bi jih imela vse neh spomin, in ji jih
dajo.

Druga razstava.

Kristina je pobožna in pridna hči.

Protz večeru reče Ludmila naprečz, vzame Kristineno kž sebz na voz, in se pelete iz Krana. Pøzno vz nouz æc je bilo, ko pridete domú vz Zagoríne. Večerjate nekoleko, in Kristinena mora zraven Ludmile sedéte. Potlej jo Ludmila za roko prime, in pele vz yedno yúmnato, kž je bila tik nene staníne, ter ji reče: „Tukej le, Kristinena! bow poszhmal le-æala. Le lepó se slénz, in ne pozabz luyz u-gasnitz. Lahko nou! dobro spz!“

Kristinena je vsa vz vesela, de æena takó prijazno æ' no ravná, in de Bog takó po o-yetovo zano skærbí. Predæn se uleæe; we povzdvigne ouí in roke, in molz kž tolekan do-brótlivemu Oyetu.

Ko se dan napouz, je Kristinena æc na nogah. Gre kž oknu, in pogleda skozen. Pred szbój pod hiwo vidz kuhanske vèrt, in na nem zelenávo in mnoge ñvetlíne in bréskvæne, ravnó ñvetó bélo in rædece. Pod vèrtam wumí bi-ster potok, in ob potóke rastejo visoke jagnedje in verbe. „O, kakó perrouno,“ pravz vesela, „mz bo zelí in ñvetlíne zalivate! Tudz vz su-we mz ne bodo sehnile; voda je vsaj takó bliz.“

— Ko se na desno oberne, vidz hléve, in za hlévz sadnz vèrt; zæ mnogem lépæm drévjem je zasajen, in vz nar lépæm ñvétji je nékej

draves. Prék sadnega varta pa so travneke in nive že mnogam xitam, in vse, kar nene oči dosežejo, je zeleno in vs hvétji, vse lepó ka-æe. In od vséh strani ji puhti prijeten duh vs yúmno, in ždi se ji, ravno kakor de bi bila vs raji. Tædej reye sama për sebz: „To-lesnega vesela paq nésem vrédna!“ In poklekne, ter molæ in hvalæ vnovzq lubæga Bogá, ker ji je dal vs ták lep kraj in kæ toliko dobræ xene prite.

Ob sedmæh je bila vs farna ñerkva vs Blé-ðæ mawa. Poboæna Ludmila je wla vsak dan kæ mawæ, ye je le kej posebnæga né zadæra-
lo. Odslej sklene tudæ Kristinæno sèbój jemate, ker je spoznala, de je daritev svete mawe stu-
denæh vséh Bøxjih dobrót. Koj prvs dan jo vzame sèbój.

Pot je wla med nivamæ in séyamæ skoza vas. Kristinæna skaklá vsa vesela za svøjo mam-ko, in jo védno kej popravuje. „Jej, kakó vi-
soko stojí una le hiwa!“ se zaqudæ, ko zagle-
da Bléske grad na starmæm peyevji. Ludmila reye: „Tam na unæ viwáve je Bléska grajuj-
na, nawa gosposka. Kaj ne, kakó yestítlivo pogleduje dólæ na svøje podloæne! Vs staræh
yasæh, ko né bilo nq varnega pred sovraæna-
kam, so gradí spløh na visøke hribe in peyí
stavæ, in për stranéh, kjer je bilo moy do-
næh prite, æ moynæm ozidjem in æ æelézna-
me vrate obdajæ, de jim tudæ hud sovraænak
né kej mogel.“

Pod gradam je Blésko jezero, in vs srédæ
nega otøk æ lépo ñerkvæjo. Ko Kristinæna je-

zero in otòk se ñerkvajo ugleda, se we bol yudz. Kej tanega we ñekjer né videla. Sava réka, ke jo je vz Kranz pred oymí iméla, ji je bila velika voda; pa né bila takó wiroka, tudz né stala, in ñekjer né iméla otóka se ñerkvajo na nem kakor ta. Stærme vprawa: „Mamka! kaj pa je una velzka voda tam le, ke je vz srédz ne zeleno bærdo, in na bærde ñerkv zé visokem zvonikam?“ Ludmila prave: „Ta voda stoji, in je zmirej enako velika, ker je sprotz le toleko odtéka, kolzkor je pærtéka. Takz voda se reye spløh jezero, in ker je to vz Blédz, mu pravzmo Blésko jezero. Eno dobro uro ima vz okrógleji, in vz nem so ribe, ke po ñentz in we vey teh-tajo. Ták suh kraj pa, ke ga okolz voda otéka, kakor uno le zé drévjem obraujeno bærdo, ktero takó lepó iz jezera molí, se imenuje otòk. Na nem je ñerkv zé visokem zvonikam, materz Bøxji vz yast posveyena. Le yakaj, Kristinæna! kedar bom utegnila, bove pa tje ke mawz wle. Vz ládjiño alz vz yeln bove stopile, in se prepelale. Po zimz pa, ko jezero zamærzne, bove po ledz tje wle; ko se led dobro utærde, smé ñelo xivína zé vozmi yezæn. Zdé pa le malo hitréje stopive, de pærfarne ñerkvz mawz ne zamudzve. Odzvonilo je æ, in ko ura sedzm odbije, pærstopejo Gospod koj ke altarju.“

In ste stopile, in pærwle vz ñerkv. Kristinæna poklekne ponixno zravæn Ludmile, vzame molitne bukvanje iz æpa, in molz zé zbravnem duham in iz serða. In je zé mamko zmi-

rej rada ke mava hodila. Ob nedelah in zapovedanzh praznekeh je bila vselej tudz per kerujanskem nauke, je zvesto posluwala, in od dne do dne umnawa in bolwa perhajala.

Kristinena je se znala brate in pisate; vendar je se prvoledenem svoje matere we ve nedel-sko wolo hodila. Brate so ve wole kerujanske nauk in druge duhovne bukve; in Kristinena se je we bol gloano navadila brate, in ve kerujanskem nauke we bol uterdila. Tudz doma je rada brala. Marsakterz otrone so vse ve igrah; ona pa, kadar je yas prapustil, je kake svete bukve ve roke vze-la, in pridno brala, in ve branz tolskan vesela nawla, de bz bila dostokrat raji jed ko brane popustila. In kar je brala, je ve serna ohranila, in ve svojim djanz in nehane kazala. Bila je poniana, krotka, potrpeliva, vsa nedolana. Pred vsako spovdjo je wla mamke odpustena prosit. „Mamka!“ je rekla, in solze se ji polinzh ulijejo, „ako sam vas kadej razxalila; prosim, odpustite me. Bog ve, kakó me je xal, in de vas iz serna lubem.“

Enega dne se je malo spozabila, in je dekel eno gerdo pogledala, ker je sliwala, de jo je ve neke reye po nedolano obrekla. Pa predan je wlo solnne za goro, se tega skesa, gre ke dekle, in reye: „Luba Mina! te prosem, zanes me, de sam bila dave nate nevolna. Ce se ti tudz kej zoper me govorila; te jaz vendar zmirej iz serna lubem, kakor je Kristus zapovedal.“ Te besede so dekle presunile, in od tistega yasa neony veq zoper Kristineno govorila.

Tude je bila Kristinina za mladega delavna in pridna. „Kdor ne dela,“ se je mislala, „naj tude ne je.“ In je zde na vrtu ale vs polu okopavala in plela, zde govédane pokladla, in jo napojila, zde predla, ale nogovine in jopene pletla. Nar raji pa je bila per wivan in kuhar, ker je vedela, de je to nar potrebna med xenskame dele. Ludmila se je na oboje dobro spreumela, in ko je veykrat na kako xenitnino wla kuhar, je tude Kristinino szboj vzela, de se je bole zuyila.

Kristinina se je sener yedno nosila; vander ne imela nekole ney na sebz, kar be bilo neyemerno ale zoper nen stan. Neyemernost in prevzetnost je zelo studila, in se posvetneme dekliye ne hotla znana imetz. „Kdor se xivot za brzhkame oblayile olzpuje,“ je yasa rekla, „ogarduje svojo duwo; kdor je vs zunanem neyemern, je vs sernu napuhnen. In kaj be se ylowek napihoval, ko sam iz sebe nema druzega ko greh? Le neyemernost in napuha me Bog obvaraj!“

Tako je Kristinina per Ludmile vey let vs svoji nedolxnosti rastla ko nyetlina na vrtu. Starji ko je bila, vey je Ludmila nad no vesela imela, in kdor kole jo je poznal, mu je bila vwey. Marsaktere dekleta so ji bile zato neyoylive.

Tretja razstava.

Kristina zgubi dobro Ludmilo.

Alč ko je bila Kristina osmnajst lét stara, je Ludmila zboléla. Kristino je to grözno pobilo, in se toleko lubeznejo ji stréce, kakor de ba bila nena lastna mati. Védno je per nene postela, in vs nar manvših ruyéh ima skerb zano. Ko Ludmila zaspi, hode le po parsteh, de ba je ne zbudila. Veykrat prequje vso noy per néj; slaba luyzna ji berlí, in naj ba jo zaspanen premagal, se zbudí, de bolnína le pokawla, alč de se le zgane. Akoravno je bolén dolgo terpéla, se né naveliqala stréce.

Ludmila je védela nénitč to otrojjo lubezn, in je blagosloвила tistč yas, ko je Kristino kč sebz vzela. Eno noy po zimč, ko je bilo grözno mraz, je bilo Ludmilč vidama huje. Zelo jo je xéjalo, in pijáya je bila p-wla. Vse je xč pospalo, Kristina sama je we per néj. Gre in zakurč na ogníuyč, parstave piskren vodo zč lipovčm nvetjem vs néj, de zavré, in pčnese bolnč mamkč pijáye. Mraza dręgatá po vsch udčh. Ludmila vzame in pi-je, tčr reye: „Kristina! ti se mč paq dčbra; moja lastna huy ba mč ne mčgla bole postré-ye. Lubč Bog tč to povčrne! Tude jaz te ne bom brez vsęga povrauyla pustila. Lubezn sęner se ne da playatč; pa bow videla, de nčsem nehvalčna. Ve svčji zadnč volč sem tč

še toľako odmėnila, de bow oskerblena. Po moji smerti bow to zvedela.“

Kristina je jela jokala, in prosz, de naj ji vsaj od smerti we ne govori. Ale Ludmila reze: „Luba moja! nekaj ne plakaj, ko sem smert vz misel vzela. Smert ne takó strawna, kakor se marsekomu zdi. Ona in pa prijatljna, ktera nas rewe iz jeye, ka vz nej kopernemo, in nam odpre vrata vz bolj dazelo. Glej, veselím se, de ga bom kmale gledala, vz kterzga sem verovala, akoravno ga nesem videla. Ostanz, luba Kristina! zmirej pobozna; lubz Kristusa, ka je iz lubezne do nas na kriaz umarl, vedno iz serna; ne storz nekolz nez hudzga, ampak le dobro: potlej te bo smert kedej tudz lahka in sladka. Od vszga terplena rewenemu in veko- ma sreynemu bitz ne strawno.“

Ludmila je premolknila. Lzen, pa umėtno zdolan kriaz za britko podobo nawzga Zveliqarja, ka ga je bila od rannzga ujna vz spomin dobila, je vz rokah dzxala in kuwevala. Potlej reze: „We ga vidam le vz podobz, svoziga Zveliqarja; pa kmale kmale — o neizre- yeno vesele! — ga bom gledala obliyje vz obliyje. Ta le podoba mz spriyuje, de je iz lubezne do mene na kriaz svojo kri prelil, glavo nagnil in umarl. Ze tukej na zemle mz je bil nar bolj prijatel; to je moje serne veli- kokrat skusilo. Nar sladkéjwe ure vz mojim zivlens so mz bile tiste, ka sem vz nez nego- ve presvete nauke in zglede, nego vo neskonyno lubezn do nas premiwlevala, ko sem duhá in serne protz nemu povzdvigovala in molila. Ne

zveliyana za nas, kakor ye van verjemo, in negove beséde dopolnemo. Ako vz terplene van zaupamo, zadobemo gotovo tolarbo in mir svoji duwz. In takó najdem tudz zdé vz negovzh besédah zadno tolarbo. Sej je djal svojim učenjam: Vz hiwz mójiga Očeta je veliko prebivalzuj. Ko bž bilo drugáye, bž vam bil povédal. Grem tje, de vam mésto parpravz. Takó je rekal, in moje mésto, mislem, je parpravleno; moj Gospod gre pome, in zž veselem pojdem za nim.“

Je hotla we govoritz; pa nena beséda je popolnoma opéwala. „Oče,“ reye we prav tiho, „vz tvoje roke zroyim svojo duwo!“ To so bile nene pósledne umévné beséde. In nene oyi vpadejo, in so vse steklene, nena sapa slabí, in mærzal pot je po nenam yelz. Kristina se prestrawz; gre, in skliye ljudi vz hiwz. Tudz gospod fajmowtru je sporočila, de mamka texave parhajajo, in pridejo, ter molzjo nad no. In Ludmila kuwuje bitko podobo, in zatisne oyi, in we povzame, in umærije. In Kristina joka takó bitko, kakor takrat, ko je svojo lastno mater zgubila.

Ludmilo so po soséskz vsz spowtováz. Ubostez so vz néj veliko dobrótnezno zgubilz. Torej je bilo tudz obilno ljudi par nenam pogrébz, kz so zano Bogá prosilz, in veliko solz je bilo po néj prelitz.

Četrtá razstava.

Kristina je že malem dovolna.

Po pogrebu je sodnik iz grajujine pršel, in ranje Ludmile zadovolno naredbo odpečatil in oznanil. West sto goldinarjev je Kristine odvolenzh, in rečeno, de naj se prenej nalozu, de bo od neh obrést iméla in kadej pouteno doto. Tude smé Kristina, je bilo zapisano, iz ranje dragin, ktero hoye, izbratz, in vz spomin vzete.

To slivatz so sorodnikz ranje Ludmile debelo gledalz, in se kizlo derxalz; de bz sz Kristina ravno po svoji volz dragin ktero izbirala, to jim xz nelo né vwey. Sz hinavsko prijaznostjo bz jo radz berx odpravzlez, in ji ponujajo zdé to, zdé uno réy. „Na, Kristina! na to le ruto,“ pravze dvé naliupane dzkleta, kz je bila ranja nuna teta. „Ranja teta so jo le o velinzh praznikzh nosilz. Je we yisto nova; in pa le poglej, kakó je lepó pisana! Lépwz bz skorèj ne mógla bitz!“

Pa eden iz sorodovine, umétzn in pravičen mox, je djal: „Ne govoríte ji vnder tanzh puq! In pa kaj se le vz to vtikate? Pustíte, de naj sz Kristina sama po svoji volz izbere.“ Dzkletama se je malo zakadilo; vnder ne jenate Kristine rzyí, kz so brez vse néne, hvallitz, in nadlexno ponujatz.

Kristino je ta nadlexnost vso cmotila; ne vé, kaj bz sz izbrala. Na zadne le reye sod-

nik: „Kristina je uboga sáróta; se moram za-
no potegniti. Tukej je dosta rečí, ka imajo
kej néne. Ludmila, dobro véim, in pa tude
pismo takó govóri, je Kristina káko dragino
hóvla zapustiti, de ba ve potreba kej pomouz
iméla. Torej dam Kristine odlog pomislite, kaj
de ba se izbrala. Kristina! le pomislite se,“ ji
reče, „in jutre pride in povéj, kaj de ba rada.“

Pred ko ne, je vsak lahko mislal, bodo
zdé ve prepirez vstali. Veléka dékla je Kristina
svétovala, de naj se zlato avbo ali pa sreberne
pas izbere. Hlapen je djal, de naj raji vzame
zlate prstan, ka je bil drag demant ve nem.

Drugo jutro se ranne sorodnike spet sni-
dejo. Uno butasto mečejo po Kristine svoje
nevouplive ouí; yuda, de je ne prederejo. Ale
Kristina prstope, in jim prijazno reče: „Jaz
se ne bom nobene posebne dragine izbirala.
Nar slabuz réč, ka jo bom od ranne mamke
ve spomin dobila, ma bo draga in luba. Sej
so me se takó dovól ve denarjih obdarile, in
nésem vrédna toleke dobrote. Le uné le lézene
kriá ze britko podobo prosem, ka so ga mam-
ka ob svoji smerti ve rokah iméle, in ze za-
dnama solzama in martvaum potam mouile.
To ma bo nar drauz spomin. Kolékokrat ga
bom videla, se bom spomnela neh póslednih
naukov. Ti so bole od yasnega blagá. Če bom
po neh živéla, bom sreyna tude brez zlatá in
srebrá. Blagoslov ranne mamke bo nad menój.“

To je sorodnikom zelò dopadlo. Na videz
ne morejo prehvaliti Kristine in nene pobožne
izvole, desravno se ji za hrebtam ve pest po-

smehujejo. Velika dékla pa je iz hiše grede rekla: „Mende se persmojena, de se nése kej bolzga izbrala! Kaj nése videla, kakó sem te védno migala? Ta stare krixon bž bila takó lahko vzela. Nobèn ylovek né zan maral, nobeden bž ga né bil pogrévil. Pač nése pametna!“ Alz sosedov eden, æ siv starček, je djal: „Bog bode se tžbój, Kristina! Ti se dobra, pobožna, hvalæna dékleŋa. Verjema me, ta læsene kriæ te bo veç sreçe pærnesel ko zlató in srebró, in ve svoji zadne ure bow per nem veç tolæbe in pokoja naua ko per biseržh in dražh kamnežh. Kristina, pomne to dobro!“ Kristina je læsene kriæ ve svojo skrinjo shranila, in ga je raji iméla ko vse drugo ve skrinje. Kolkokrat ga je pogledala, se žmislæ, de se je zavolo lépega mirú že malém dovolno skazala, in vesele in pokoj se ji ve serne vlije. Samogoltnæ dæleæneke pa so se per dæléne we razperla, in so od téga, kar so dobile, veç æaloste ko vesela vžilæ.

Peta razstava.

Bog poule Kristine mnogo terplene.

Kakórnega pol léta pred Ludmileno smertjo bž bil mlade Zakopar, ves pameten in žal mladenzu, Kristino rad ve zakon vzæl. Matere né veç imel ve æivlæne. Razodel je oçetu svo-

je xele. Oqetu je bila vwey ta izvola; so wle; in per Ludmile prosile nevéste.

Ludmila je djala: „Ta novina, lubz Zakopar! me prav razveseli. Vaw sin je zrejen vs Bøxjim strahz. Ga poznam zø mladzga; védno je bil pridn, zmeren in pameten, kakor se powtenemu mladenyu spodobz. Za téga volo vam vawe prøvne ne morem odreuz; vam povém, we le veseli me kej tanzga. In véem, tudz Kristina bo pørvolila. Samó malo premlada we se mz zdí. Kaj pravzte, ale bz se ne dalo to we eno léto odloxitz? Med tém pa bz vi Andreja (takó je bilo sinu ime) hz kàkownem dobram ludém pøpravlez, de bz se we kej zuqil. Ye je on potlej we téh misel, in tudz moja rejenka we pø volz; bom tudz jaz, ye mz da Bog we xivétz, vesela te lépe družbe.“

Oqe in sin sta bila téga dovolna, in sta prenej skørbéla za sluxbo, vs kterz bz se Andrej vszga kmewkezga déla dobro navadil. Ludmila mu je bila we nékej obléke napravzela, predn je od dóma wsl.

Zdé po smertz ranne Ludmile, ko se Kristina né védzla kam obrnitz, jo starz Zakopar vs svøjo hiwø vzame, de mu gospodinz. Eno léto po tém pride Andrej domú, in nemu in Kristinz je iz sernø xal, de dobre Ludmile né per nunz xenitvz. Ko po poróke iz ñerkve prideta; gresta na nen grøb, kz ga je Kristina zø lépzme ñvztlinamz zalwala, poklekneti, in zahvalzta se solzame vs oqéh za velike dobrote, kz sta jih od ne prejela.

Andrej in Kristina sta srečno vkupej živé-
la, in svojiga starzga očeta, takó rekóy, pesto-
vala. Tode nuno živlene né bilo dolgo brez
térplena. Preden je wtirz léta preteklo, sta o-
četa zgubila. To je obá silno uxalilo, britke
solze točeta për negovém pogrébz.

Eno léto pötlej je Andrej zè visonžga drz-
vesa padel, sè roko zlómil, in se hudó pokve-
vil. Ob živlene sèrjer né përvel, pa negova
roka né bila veq za tæko délo. Andrej je bil
zelo xalosten te nesreče. „Kristina!“ je rekæl svø-
ji æenz, „kakó bova zdé živéla, ko ne bom
mogel délatz, kakó redila otročiqe, kè nama
jih je Bog dal?“

Pa Kristina mu reče: „Andrej! naj tè ne
upade sèrje. Le vz Bogá zaupajva; on, kè
nama je doslej pomagal, nama bo tudz vz pri-
hodne pomagal. Od svøje strani pa storiva,
kolèkor moreva. Kdor vz Bogá zaupa, in rad
déla; ne pride lahko vz táko nadlogo, de bè
se mu ne móglo pomagatz.“

Pomiwlujeta, kaj de bè storila. In skle-
neta we enzga hlapna vzetz, kterz bo tæjji dé-
la për hiwz opravlal. „Kar je pa loxjiga,“ re-
če Andrej, „bom æe sam opravzel, in tudz po-
skèrbel, de se për hiwz vse prav ravná.“ —
„Prav, prav, Andrej!“ reče Kristina; „jaz pa
upam mémo svøjih hiwnèh opravil tudz we sè
wivanem in pleténem kej zaslucitz.“

Alz Bog jima powle kmalz drugo nadlogo.
Hlapzè, kè sta ga bila përvezela, je tobák pil.
Veçkrat sta ga opominala, de naj varzje, de
ne napravz kake wkode. En veçer pa mu je

tlepa goba ponevédama iz pipe vs senó padla, in vstane ogen, tar pogori vse pohiwtvo in xivína; Andrej in Kristina za družíno sta komej xivlene otela. To je bila zdé velika reva! Pred je Andrej perwel ob gibko roko, de ne more teakéh dél opravlatz; zdé prideta we ob pohiwtvo in xivíno!

Pohiwtva jima je pred vsém drugém tréba. Pa kjé denarjev vzete, de bž se ga spet postavla? Komej sta izplayala zdravnika, kž je Andreja zdravzl. Kristinínéh west sto goldinarjev je bilo per kupnž naloxénžh. Andrej bž jih bil rad od nega dobil. Alž kupž je djal, de kž létu osorej mu hoye, kakor je pogodba vs dolánžm písmž, naloxéníno za obré-stjo izplayatz, pred pa ne vinarja.

Vž téj velika zadréž jima, kolškor potrebujeta, bogat kmet za navadno obrést ponudž na pósodo. Prav hvalexna sta mu za to dobroto, in kmale spet postavta yedno hiwo in hléve, tar se nakupata xivíne in potrebne oprave. Vesela se se svójimž otroyijž in poslž vselatz vs novo hiwo, in spet délata pridno. In po tolikem trplénž, ktero sta se prestala, se wtéjeta spet sreyna, in ne moreta Bogá dohvalitz, de sta se spet toliko opomogla.

Usta razstava.

Bog Kristine ve sils preyudno pomaga.

Ale na svéte je né stanovitne sreče; vesele in žalost se védno preménávata. To sta Andréj in Kristina kmale spet vnovčy skusila. We né léto minilo, in kupen, ke so bili Kristinene denarji per nem naloxene, je pervel ob vse premozene; stréla je udaréla ve negovo hiwo, in vse negovo blagó je zgorélo. Mox, ktere jima je bil denarjev posodil, je bil le iz lakomnosti tólekkan postréliv, ne iz keruanskega usmilena. Bax ko je zvédel, de je Kristinena naloxénina zgublena, je perrožil, in se rotí in kolne in razsaja nad Kristino, desravno je bila ona per tém popolnoma nedolxena, in sama vsa prepadena; in jima napové dan, ko hoče izplayan bite, in če ga ne izplayata, pravz, de ji bo rubil, jima prodál nuno hiwo, in kar imata, in devjá in razbija, de se vse trese.

Britke dneve so se zdé za Andreja in Kristino začela. Obá sta od žaloste vsa pobita. Le we tri tédne je do dneva, ko morata playate, nčy več ne. Ne previdzta, kakó bž se jima we pomagalo; vendar zaupata ve neskončno modrega in dobrótlivega Bogá. Blaste obute Kristina veliko žalost, sərne le se ji hoče razpoyite; pa gróžno veliko je tudž neno zaupane ve Bogá.

Zveyer pred tistim dnevom, ko sta iméla playatz, gre Kristina pod strého vs izbérno jokát, de bž je mox in otroqiyz ne vidéla. Je vzela lesene krix, dragz spomin potarpexlivostz in pobožne zaúplivostz, vs roke, in se vzrxe na koléna, tər molz.

„Lubz Zveliyar!“ je djala, „jaz sam paq vs veliqzh stiskah. Ko bž jaz sama tərpeła, bž mž xe ne bilo tolzko; alz mox moj in otroqiyz se mž smilzjo. Oh, sərŋe vs menz se taja, ko to zmisləm! Ne zase, ampak le zane te prosəm. Kakor sz ti vs svøjih smertnzih tervah kž svøjimu nebevkzmu Oqetu molil, takó tudz jaz zdé moləm: Oqe! ako je mogoye, odvzemz mž to grenko tərplene; vander ne møja, ampak tvoja vola se zgode.“

Je umolknila, — in se spet zjoka, in krix vs nenzih rokah je od solz vs mokzr. „Oh,“ je djala, „oszruje vs menz se tərga, ko se spomnəm nedolcznih otroqiyev! Oqe, lubz Oqe! usliwz me, usmilz se mene in møjih otroqiyev. Ko bž tudz matz møgla pozabitz svøjih otrók, ti nas ne bow pozabil. Sej sz sam takó rekel. Skazz tždej svøje usmilene.“

Pogleduje spet bitko jokáje krix, kž ga vs pestéh dərxi, in reye: „Oh, lubeznivz Zveliyar moj! kakor sz se sz krixa vs svøjo presveto mater ozrl, takó se zdé zž nebes ozrz vs ubogo, gréwno mater, ktera xalostz omzdluje. Sej sz jim bliz, ktez so potzrtzga sərŋa. Daj, de kane le kapla tvoje tolaxbe vs møje sərŋe, in mž bo pomagano. Takrat, ko sam

bila we v2 Kran2 uboga ser2ta brez ojeta in matere, ko se n2sem kam v2d2la ob2rniti, in sem v2 2erkv2 k2 tebe molila, takrat se mojo molitev prejudno usliwal; oh, usliwa me tuda zd2 le!“

Tak2 je prenej dolgo molila. In glej, kakor b2 trenil, se ji ser2e ohlad2; mirna in pokojna je, kakor takrat, ko je po sm2rt2 svoje prelube matere p2r altarji molila. Spomn2 se bes2d, ktere so ji bili takrat p2r sloves2 gospod fajmout2r rekl2, de ji bo namr2y lub2 Bog, 2e iz ser2a k2 nemu mol2, vselej pomagal. In potolaxena in pokrep2ana v2 zaupanz v2 Bog2 je tuda zd2 vstala, ne ve2 v2 solzah 2alost2 in britkost2, ampak v2 sladk2h solzah notran2ga mir2 in pokoja.

In je nesla l2senz kri2 spet sprav2t, kar majhna tr22i2na od nega na tla pade. Pred n2kej 2asam namr2y je bil kri2 malo polomlen, in potlej 2liman. V2 Kristin2nz2h solzah in gork2h rokah pa je lim odmeknil, in perliman2h tr22i2n2 ena se je 2adej omajala in odkruwila. Kristina gr2 pred okan2e na lu2, in pogleda, kak2 b2 se wkoda spet poprav2la. In glej, n2kej sv2tl2ga se ji 2ablisket2 iz kri2a! Kristina ostarm2. Pregleda kri2 bol na tanko, in vid2, de je vot2l, in v2 nem n2kej sv2tl2ga. Preiskuje, in najde, de je od2adej 22 gladk2m2 tr22i2nam2 2apahnen, in se tak2 l2p2 primejo, kakor de b2 bile le vlozene. Jih 2ayne premikat2, in odpahne, in ugleda v2 l2senz2m 22 r2d22em 2ametam podvl22enz2m kri22 drug sv2tl2 kri22n2. Ga potegne iz nega in ogled2va. Negova sv2tl2

ba blisketá in se utrína, de jo komej oyi pre-
nesejo. In Kristina spozná, de je svetla križen
iz dražeh v zlató vdélanéh demantov. Vno-
vzaj se zjoka ne žalostej, ampak vesela, ter po-
klekne, in reče: „O dobrótlivz Buge! spet se
mojo molitvz usliwal. Oh, naj te zdé v hval-
len dar tekó moje solze!“

Hití v hiwo ke mozu, in mu pokazje, kaj
de je nauła. Na klopi je žalosten sedel, in o-
trók enega v narouji imel; dva pa sta zraven
nega tékala. Uglédate svetla križen poskoče na
noge, in zavpije: „Moj Bog, káková pre-
yudna pomoy! Ta križen je veliko vrédén.
Æ' nim bova poplayala svoj dolg, in tréba na-
ma ne bo z otrónz beraqit.“ In od vesela jo-
kata obá, povzdvigneta oyi in roke protz ne-
besam, in hvalita Bogá, kterz jima je pomoy
poslal. Tudz otroqiyz pomole svoje roqine na-
kviwko, in jokajo. In te solze, ke so starwz
in otrónz æ' nimz Bogá hvalilz, so pred nim
veqz néno iméle ko nar drajwz demantz pred
svétam.

Drugo jutro o zora je Kristina v Kran-
wla; z gospod fajmowtram, ke je iméla we o-
trók veliko zaupane do nzh, bje se zavolo križna
rada posvétovala. Čestit, od vszh spowtovan star-
yšk æ se siyo glavo so bili. Jim pokazje križen,
pové vso zgodbo od nega, in jih spomnje tistéh be-
séd, ktere so ji we otróku per slovesz bili rekli.
„Kaj we néste pozabila téh beséd?“ ji reče-
jo gospod vse prijazne. „To je lapó! Zdé vidate,
de sem resniqo govoril. Paq rés, Bog je zvést po-
moynik vz nadlogz! Nehje ga ne prosz zastón.“

Kdor van zaupa, ga ne zapustí. Od vave prve mladósta do zdé le je po očetovo za vas skrbel, in vam pomagal. Iméjte tudé vè prihodne živo vero van in vè negovzga lubeznivzga Sinú, dopolnujte negovo sveto volo, zaupajte van vè vsèh nadlogah, redíte vè negovzèm strahè svøje otrøke; in bo tudé we vè prihodne nad vamè in vavzèm otrønè, vas bo tudé vè prihodne révil iz vsake nadloge, in kdej tje gorè vè svøje vesele vzél.“

„Alè pa smém,“ reye Kristina, „kriæzè zase obdèræatè? Alè bè ne storila krivíne ranne Ludmile sorodnekam, ko bè ga obdèræala? Oh, sej je vey vrédèn ko vse druge dragine, kè jih je zapustila!“

Gospod fajmowter so rekle: „Kristina, ta kriæzè je vaw. Ranne Ludmile je bilo javalne znano, kakó kej dræzega je vè lèsenèm kriæzè. Alè nena zadna vola je bila vam nar bolwè svøjih dragín zapustitè. Iz lubeznè do mirú in zè malèm dovolnè ste sè sèrner nar slabji réy izbralè. Pa Bog je vawo izvolo osreçil, in dal, de ste nar bolè réy dobilè, prav kakor je bila ranne Ludmile vola. Bog vam je vè zanzevanzèm kriæzè skrit zaklad vè roke dal. Demantè vè kriæzè so velikè; oblubèm, de je bliz wèstnajst sto goldinarjev vrédèn. Vzemite kriæzè od Bogá, prodajte ga, plaqajte zè izkuplènèmè denárji svoj dolg, in kar vam jih we ostane, jih vèivajte sè hvaleçnzèm sèrnam. Lèsenè kriæ pa shraníte, de bo vavzèm otrøkam in vnukam drag spòmin vè ranne Ludmilo,

vavo dobrótnego, in we bol vs veliko dobroto, ktero je Bog nad vama storil.“

Na to vtaknejo demantov križn nazaj vs lesen križ, ga spet se traujnamo zapahnejo, in pravajo: „Kdo bi verjel, de je vs tém le lesenem križu takó kej dražega? In kakorvna je se tém le križem, ravno taka je se navam terplenem na zemle, ktero prav lepó in razumno tud križ imenujemo. Ozunej je nave terplene podobno tému slabemu lésu; vs sebi pa ima zaklad, kteri je bolj od zlatá in demantov. Vs to, Kristina! mislite per vsakem terplenu, in nekari se nekoli nesrečnhi ne imenujte, ampak srečne se wtéjte, če vas Bog se terplenem običe. Bo pervel dan, ko bo zagrihalo samó odpadlo, in se pokazal zaklad veliko bolj od zlatá in demantov. In če se to ne zgodí vselej tukej, bote gotovo tam spoznala, de je bilo vsako terplene skrita, pa neizrečeno velika dobrota Bøxja, ktera nas vs resniče obogati, in za ktero homo Bogá hvalila, ko se bo svét se vso svojo lepoto, se zlatam in vsam demantem, se žmel vs prah in pepel.“

Gospod fajmowter so poznala vs mésti zlatárja, kteri je tud se demantem kupčevál. Poglejo do nega, in ga prosajo, de naj malo k nem pride. Zlatar pride, ogleda demantov križn, in ponudi osmnaest sto goldinarjev zan. Devet sto jih je perpravljen koj navtét, uno polovino pa obľube čež tri mésne dodati. In Kristina je dovolna in neizrečeno vesela.

Iz téga Kristina tud nobene skrivnosti né delala. Zgodba od demantovzga križna se je

tadej kmalè razglasila. Tude sorodnèkam ranne Ludmile je na uhó pèrwla. In pèr téj priye se zberejo, imajo svèt med sèbój, in sklènejo Kristino za demantov krixxη pèr gosposke to-xite. „Alè bè ne bili trapastè,“ pravejo, „ko bè Kristinè pustilè demantov krixxη, kè velá osem-najst sto goldinarjev? Paq bè se nam ljudje lahko vè pest smejalè, ko bè se zan ne pognalè!“

Vè tém stopè grajujinske pisár, star in pra-viqn mox, se posebnèm opravkam vè hiwo med ne. Sliwatè, kaj de so sklenilè, se zaqudè nèh nespametè, in jim tæbo popolnoma odsvètje. „Çe imate,“ pravè, „kej pametè, in døbra be-sèda pèr vas we kej zda; opustíte to tæbo. Kaj ne, ko bè bili vi pèr dælénè tude vsè vé-dèlè, de je vè læsenèm krixxè takó kej dražaga, in Kristina naj bè sè ga bila izvolila; bè ji ga ne bili mogle nekakor odreyè, ker je imèla praviño izvolitè in vzetè, kar kolè je hòtla? Wkoda tadej, de bè se zdé za to poganalè, in se we vè pravdo spuqalè! Vam povém, le vè vawo žgubo bè iztekla. In pa ravno komej vam je, de ste pèrwè ob demantov krixxη! Pomankanu poboçnostè in spowtovana do ran-ne Ludmile in pa tærdøbè svøjiga sèrña do u-boge Kristine pèrpiwète to. Ste se Kristinè vé-dno posmèhoválè, in neno izvolò oponawáje læseno izvolò imenovalè; zdé pa ste vi na vèrstè, de se vam posmèhujejo. Le nkar ne zaqenajte te tæbe, de se ljudém we bol vè žo-be ne daste.“ Kakor kolè jih je nevouqlivost in jezà terla, so mu mogle vènder prav datè, in nèso toxilè.

Kristina pa je spoznala vsa vsam Bozjo sve-
to previdnost, in vsak veyer je wla, in po-
kleknila, in hvalila lubega Bogá, ktere svojih
zyésteh sluzabnekow nekole ne zapusti.

II.

SREČA DOBRZGA UKA.

Prvo pismo.

Janežek pastir piše Marije svoji sestri.

Preluba sestriča!

V yerej je bil prav lép spomladansk veyer. Pod jagnedam sem sedel, in piskal na svojo piučálko. Moje ovčine so mirno mulile poleg Selnene potóka. Moje bukvene, ke jih we iz wole imam, so zraven mene ležále. Solne je æ za góro zahájalo, in se svojime zlateme æare nebó in zemlo ræmenilo.

Kar perwetajo ob potóke gospod kaplán. So me posluwale od strani nékej yasa. Potlej pridejo do mene. (Vstanem, in jim rokó kuwnem.) Ko bukvene zagledajo na travz ležate, me prijazno vpravajo: „Déyčk! ale znaw morde brate?“ Sem rekel: „Znam, znam, yestite Gospod!“ In jim koj brez vsega spodikleja eno stran preberem.

Se zelò zavzamejo, in pravajo: „Kjé se pa domá? Kdo so tvøji starwe, de so te takó sker-

bno vs wolo powilalę? In kakó se sem vs to was p̄rwel?“

Sam jim vse povédal, kákowna je ze nama: de so namreč najne starwe vs vojske ob hiwo in vse p̄rwle; de so najne ouka kmale po tém umarle; de najna luba mamka vs Bégenah, kančh west ur od tod, vs revne kouz bolní lexę; de jim ti, luba sestriņa! stréxew, in pridno predew, de bę jim potrěbne xivez pardobila, in de sem se jaz to spomlad sem vs Selne pastirja vnudil, de bę jim tudę kej zasluxil. Solze so mę stale vs oučh, ko sam jim vse to p̄rpovzdoväl.

Prav lubeznivo so p̄tlej we marskej ze menój pokremälę. In na zadne rečejo: „Le potolaxę se, lubę déučk! in nekar neč ne jokaj. Bode takó pobožen in dober, kakor tvoji lubę starwe, in te bo gotovo we dobro.“ In sečejo vs xep, ter mę podájo ta le lépa sreberne dnár, kteręga te p̄r tēj priče powlem. Daj ga prelube mamke, de se kej zan kupajo, in reče jim, de jih iz serņa pozdravęm. O, de bę le skorej ozdravęl! Bog te obarę. Ostanem

tvoj

zvéstę brat

Joan Stroj.

Vs Selnah 12. malega travna 1813.

Drugo pismo.

Marija piše Janezku svojemu bratu.

Preluba brateŋ!

Oh, bitko, prebitko jokam! Moje prvo pismo, ki te ga pišem, je pač žalostno; takó žalostnega te morda ve svojim življenju ve ne bom pisala. Najna luba mamka so predsnovnem umrla; danes jutrej smo jih pokopala.

Malo pred naš smrtjo me sem prejela tvoje pismo z denarjem, kterega se jim poslal. Ravno sem per naš postela sdela. Sem jim ga brala, in so se vesela zjokala.

„Ah, moja lubka!“ so djala, „iz te bolezn ve ne bom vstala. Previdam, de pojdem kmala domu, ki Bogu, našemu lubeznivemu Očetu ve nebesih. De sem vaji, kolikor sem mogla, po kerjansko redila; to me je ve smerte nar veje tolažba, to me nar bol pokoji. Oh, moja otroci! ostanita vedno pobožna in dobra, in vsak dan perhajajta bol. Imejta Bogá zmirej pred oči, ve vse ga ljubita; dopolnjujta negove zapovede, in trdno zaupajta van. Vervajta iz našega srca ve Jezusa Kristusa, in storita vse, kar nas je učil, in posnemajta negove prelepe zglede. Molita rada, in prosita vsak dan, de naj vaji Božji svet Duh vode in vlada, in ravnajta po njegovem

nagiba. Lubita se perseryno med szbój. Ne delajta nekomur nez xalga. Ne dajta se revuzens premotitz, de bz kadej komu kej vzela, naj bz bilo ravno we takó kej malga. Varajta se vsanega, tudz nar manwega gréha; zlasta pa ohranita svojo nedolxnost qisto in neomadexano. Potlej bo Bog gotovo za vaji skarbel. Doslej vama je bil dobrótliv oye; odslej vama bo tudz mater naméstil. Bog vaji obárz, in nekár ne jokajta. Upam, de bom kz Bogu perwla, in per nem bom védno za vaji prosila. To so zadne beséde vajne umirajoje matere. Mariña! ne pozabz jih nekolz, in piwz jih tudz Janezku. X' nimz, renz, ga zadnez pozdravem. Rada bz ga bila we enkrat na tém svéte vidzla. Pa sej se bomo vz nebeszh, kjer vajnega rannega ojeta upam dobitz, nekzdej spet vsz vidzle!“

Po tém so nama we svoj blagoslov dalz, in tri ure poznéje so ugásnilz. In jaz jokam in xalujem, in se ne vém kam djatz.

Kakó lepó so jih gospod fajmowter kz smertz perpravlalz, in kolzko dobrzga so jim vz nez dolgz bolézne storilz, se ne da lahko dopovédatz. Vsak dan skoréz so jih bili obiskalz, in nar bolz jedíla so jim powilalz. Po zdravnika so jim bili poslalz, in vse zdravíla so zane playalz. Tudz ob nez smertz so bili per nez, so x' nimz molilz, so jih tolaxilz in oveselovalz, so jim smert, kakor kolz je grenka, we osladilz. Molz, lubz Janezsk! za gospod Ojeta, in prasz Bogá, de naj jim nez dobrote obilno poverne.

Pa tudi zame mōla: Jaz sām zdé pač re-
va, de je né kmala take! Tudi ti sējer sē za-
pujena serota; vendar sē xē tarden, in sē xē
sam lahko slučēw svoj kruhək. Kam pa naj se
jaz obarnem? Za polske déla sām we prewib-
ka, in berayite me je sram, in se tudi bojím;
ranĝa mamka so veĝkrat rekle, de berayija
ĝlovēka lahko spridz. Proše tadej, de naj se
Bog usmilz

tvōje

uboge sestre

Marije Stroj.

Vz Bégnah 26. veljēga travna 1813.

Tretje pismo.

Janežek piwe Mariĝe svoji sestri.

Preluba sestriĝa!

Imaš pač prav, ko pravšw, de naj se naju
Bog usmilz! Od zĝol joka tē skorej ne morem
pisatz. Né moy dopovédatz, vz kolēko xalost
me je tvōje pismo perpravzelo. Oh, kdo bē sē
bil mislzl, de bodo najna luba mamka takó
hitro umzrlz! Pa — to nama ne smé sērĝa po-
drētē; kar Bog storí, je vse prav. To mora-
va verovatz, ko bē se nama tudi drugāĝz do-
zdévalo.

Najne luba mamka je dobro. So bili tolikan pobožne, gotovo so zdé vz nebesih. Nem se zdé bole godí ko nama. Tadej ba midva zavolo neh we le vesela mogla bitz.

Za naji bo Bog ze tude skrbel. Sej xiví ptine pod nebam, in oblaye nvtline na polz; bo lz svøjih otrók pozabil? Gotovo bo tude nama vz najnem seromawtvz pomagat.

Le nekár veq ne jokaj, luba Mariña! Raji zaupajva tærdno vz Bogá; molíva, in dopolníva, kar so naji najna luba mamka uqilz. Pøtlej nama bo Bog dober, in per nem vz nebesih bova kedej spet videla oqeta in mater.

Perdenem te we pismo do gospod fajmowtra; skrbz, de ga bodo vz roke dobilz. Bog te obáz, luba sestra! in molz za

svøjiga

brata

Joana Stroj.

Vz Selñah 28. ræxnegá nvtá 1813.

Uterto pismo.

Janezk gospod fajmowtru vz Bégnah.

Preqestítz Gospod Fajmowter!

Naj mz perzanesó, de se jaz, uboga revqek, predærznem Jim pisatz. Rés, ubog pastir le

sam; vendar pa imam iz srna rad svoje ovčine. Vesel jih gonim na pavo in vodo, in dajem jim nelo svojiga kruha. Če se ktera kak tern ve nogo zasadi, alz če kakó drugáuz zbolí; se me prav smile, in ne jenam pred, de ji tern izlécem, in jo ozdravem. Posebno pa so me male ovčine ve skerbz. — Naj ne bodo hudi, de Jim takó na ravnost govorím. Oní so tudz pastir, in oblubem, de Oní we veliko bol lubzjo ovčine, ktere Jim je Bog zročil, ko jaz svoje. Ravno to me daje srne, de takó po domače x' Nimz kremám. O pač rés, prav iz srna lubzjo svoje podlozne! To so per moji ranne mamke pokazalz. Tolzkan lubznivo so zane skerbélz, kakor de bz bili Nzh mamka. Zato Jim vé m veliko hvalo, in ker so me oče in matz kadej med lépazne qednostme tudz hvaleznost perporočalz, Jih per téj priuz tudz pi-sáje prav lepó zahvalm. Kaj pa, de Jih ne znam zahvalitz, kakor bz Jih rad. Alz naj me varjamejo, de moje srne veliko veq obqutz, kakor morejo usta izreuz, in de bom Zane vsak dan molil, in Bogá prošil, de naj Jim vse obilno poverne. In to bo tudz gotovo storil.

Naj me ne zamersjo, prequestitz Gospod! we nékej Jih zdé ponizno prošm. Moja sestra je zdé pač velika revzna. Jaz sam nen starji brat, in bz mogel zano skerbétz; pa — moj Bog! kaj čem jaz, ko sam sam tudz revex? Sam jokal, in perseruno molil, de bz me lubz Bog ve misel dal, kaj de naj storím. Tzdej me je ve misel perulo, de naj jo Nzh perporočím. Oh, prelubzniva Gospod Oče, lepó,

kakor se Bog da prosite, Jih prosam, naj se je
usmilejo uboge srote!

Vz zaupanz, de bodo to storile, Jim po-
nixno roko kuwnem, in sam za vso qastjó

Neh

Ivalecne otrok

Joan Stroj.

Vz Selnah 28. raxnaga qvéta 1813.

Peto pismo.

Mariqa Janezku svojimu bratu.

Preleba brateq!

Kakó te hoyem zahvalite za tvojo lubezan?
Tvoje pismo do gospod fajmoutra me je sre-
yno storilo.

Bere ko sam ga bila prejela, sam oblékla
nar yednewe obléko, ke jo imam, in sam ke
nem ula dopoldne. Na varte ravno so bili, in
so vz nekéh bukvah brals. Jim roko kuwnem,
in pravem: „To pismo, Gospod Qye! Jim po-
wle moj brat.“ So koj bukve zaparlé, in od-
peyátejo pismo, tar beró. Kmalé spoznam, de
jim je pismo vwey. Veuykrat se med branem
posmeh.lájo, in ko so ga prebrals, pravajo:
„To je lepó, prav lepó od tvøjiga brata!“ Me
vpravajo, als me morde veuykrat piwey; in

jim pomolím tvoje dvě pisma. Ji tudě beró, in potlej rekó: „Sta dōbra otrōka! Vajne starwe so vama veliko storilē, de so vaji takó dōbra zredilē. To je bole, kakor de bē vama bili deset tisučev goldinarjev zapustilē. Jaz ne bom pred pēr pokoji, de se pomaga. Zde, ljubē otrōk! le pojde; te bom xē spet poklinal.“ Tadej sēm jim roko kuwnila, in sēm wla.

We tiste dan protz veyeru pride starz slušabnek nawe mīlostive gospode, in mē reye, de naj vē grad grem. Se napravem, in grem koj x' nim. Po potz mē je povēdal, kakó de naj se pēr mīlostive gospode vēdem. Ko dojdem vē grad, me pele vē lépo pisano staninō. Mīlostive gospod in negova gospá sta pēr mize sēdēla, in gospod fajmowtar so bili pēr nu. Sēm se jim parklonila, in kuwnem slēharnemu roko. Mīlostiva gospá se mē prijazno nasmēhlá, in reye: „Pestne potrebujem, ale bē hōtla ti pēr menē ostate?“ „O rada, mīlostiva Gospá!“ sēm djala; in so mē solze vē očí parigrále, in nēsēm mōgla dale govoritē. „I pa ostanē pēr menē,“ je na to rekla, „in yē dōbro storiw, bom zate lepó skērbēla!“ Ji kuwnem rokó, in solze iz mōjih očí kanejo nano. Tadej reye: „To je nar lépwē hvala! Glej, zde sē mōja hqi.“

Od tistēga yasa sēm vē gradz. Mīlostiva gospá je ko angelēn prijazna in lubezniva. Prenej mē je novo in yedno oblēko napravēla. Vsak dan grem zē gospó kē mawz; ob nedēlah in praznekēh sēm x' no tudē pēr pridēgē in pēr keružanskem naukē. In jaz sēm le tolekā vesela in dovolna, kakor de bē bila vē raji.

Torej sem pa tudi, ko sem bila prvačica v svojo prijazno staničeno pravo, koj pokleknila, in Bogá se solzname oumi zahvalila, de je takó dobrotljivo za mnój obrnil. O, pač rés: Kdor Bogá lubá, in van zaupa, mu je dobro! Bodá, lubá Janežek! za mnój vred vesel; Bog bo tudi gate skrbel, kakor za

tvójo

te vékoma ljubjóyo sestro

Marijo Stroj.

Vá Bégnah 15. malega srpána 1813.

Úesto pismo.

Janežek Marii svoji sestri.

Preluba sestriča!

Kakó me je tvóje pismo razveselilo, tá ne morem popisati. Bog je rés lubezniv oye ubogam srotam; skrbí za naji, de nar bolá oye ne takó. Torej ga hoveva pa tudi lubita, ga sluwatá, van zaupata. Vidata, se vé, ga ne moreva; pa de vs svét vlada, in za ludi po oyetovo skrbí, to je oytno. Večkrat rečem sam për sebá: „O preluba mamka, de bá bili vi le we to doživé! Pa ne,“ se potlej spet mislem, „ko bá we živéla, sej bá se ne bilo takó zgodilo.“ In le poglej, luba sestra! kakó

Bog vse prav stori. Mamke je dal nebesa, in tebe tak dober kraj. Le žalost in britkost bi bili oni na tèm svètu imèli, tam so vsè veselè; tebe bi se več ne bili mogli pomagati, ždè te je Bog drugo mamko dal.

Iz tega pa tudi lahko spoznava, kakó je dobro, da se uševak kej nauči, in se dobro vede. Ko bi midva ne znala brati in pisati, ko bi najne starše ne bili tolikan za najne poduk skerbèli; bi te ta sreča gotovo ne bila dala. Takó ubožega dèkliya, kakor se ti, bi ne bili tolikan naglo vzeli. Res, bode ga Bog zahvalen, da so naji najne starše ušli, ne vsè denárje in blagó zaupati, ampak vsè Bogá, vsè pridnost in pobožnost. Denár in vse jasno blagó nam sovražnik odvzame; pobožnost in pravdnost, pridnost in umètnost pa nam nihče ne more odvzeti. Torej so pa tudi le te udnost navè pravo bogastvo.

Ždè sem že novèga vsè zaupane vsè Bogá uterjen. Nèmam več nobene druge skrbí, ko le negovo volo dopolniti. Tudi ti, luba sestra! stori takó; za vse drugo bo potlej Bog skrbel. Ostanem

tvoj

žvéta brat

Joan Stroj.

Ve Selnah 23. malèga serpana 1813.

Sedmo pismo.

Janežek gospod fajmowtru vè Bégenah.

Prečestítè Gospod Fajmowter!

Møje sèrncè mè prave, de naj Jim piwem, in naj Jih zahvalèm. Pa previdèm, de mè beséd manka Jih takó zahvalítè, kakor sàm dolææn. Møjo sestro so iz velike nadloge otele, in so ji kè velike sreçe pomagale. Bog vé, de sàm Jim za toleko dobroto iz sèrncè hvalææn; on sliwè møjo pèrsèrjno molítèv, de Jim bodè dobro. In on, kè poverne poziræk vode, kè jo kdo æéjnemu pomolí, tolezišga dobrèga déla ne bo brez plaçila pustil; on, kè sliwè mlada-ga krókarja vpítje, bo tudè pròwno ubožega pastirja usliwal.

Tudè mílostivè gospé bè rad pisal; tode se ne upam. Prošèm Jih, Gospod Oče! naj mè Oní møjo hvalo prevzamejo. Ko je Nèh pròwna toleko velála, bo tudè Nèh hvala nar bol prijetna. Naj ji rekó, de imam, ako je ravno ne poznam, le vènder vso otrojjo çast in ljubèžen do me. Tukej je skorej ravno taka ko že ljubèm Bogam. Ga ljubèmo, desè ga tudè ne vidèmo. Ko solncè iz za gore vèzhaja, prošèm Bogá, de naj ji sije prijazno in blágo; in ko se večerna daniņa na nebè perkææ, ga prošèm, de naj ji mir in pòkoj pèrnese.

Mox, ke ma je pismo od moje sestre pensesl, ma je povedal, de mlade gospode vz grade lepe metule zelo veselo. Na pawz sam imel yas jih lovitz. Po ravno tem mox Jim jih tedej nekej powlem. Gospod kaplan so ma jih takó lepo vz red djalz, in so ma tudz pokazalz, kakó de se hranzjo. Zde Jim ne vem nzy bolzga poslatz. Pa ye je to tudz le kej malzga in slabzga, Jih bo le vzndar veselilo, ko bodo mladz gospodje vz lepo pisanzh metuleh spoznalz, de je Bog vszgamogouzn in zgot lubezn do nas.

Jim ponizno roko kuwnem, in Jih poyestim

Neh

Hvaleznz otrok

Joan Stroj.

Vz Selnah 17. velznezga serpana 1813.

Osmo pismo.

Janezek Mariuz svoji sestri.

Preluba sestriua!

Zde se je tudz menz sreca zgodila. Unz dan sam spet poleg potoka ovne pasz, in ko Bozjo modrost in dobrótlivost tudz vz nar manzh rzyeh rad preudarjam, sam ob kraji lepo

pisanih poljevih lupin iskal. Kar zagledam nekej prav svetlega v travo. Semem, in videm, de je zlat prstan se svetloma kamničke obdjan.

To mora kej grozno dragega bita, sem prenej mislil, in sim od vesela poskakoval. Ob tem gresta ravno dva ptujna memo; mende sta bila kupna. Jima pokazem prstan. „Jej, jej,“ reče mu eden, „to je lep prstan! Pa zate takó ne; glej, west growev te dam zan.“ Sem djal: „Ga ne dam! Ga je se kdo zgubil, in mu ga moram nazaj dati. Prodajate ga ba bilo gréh.“ „I sej ne véw,“ je rekel, „uzgáv de je. Te dam velék tólar zan. Le poglej!“ je we rekel, in ma ponuda nov svetel tólar. „Na, vzeme ga!“ Jaz pa sem za glavo odmajal, in rekel: „Nočem ne; za sto tanh tólarjev ba ne hotel gréha storiti!“ Une mox pa, ke je bil se nim, se dobro póstaran, je djal: „Prav, prav! Se pouten mladenzu, jaz pa sem tudi pouten mox. Le obderse prstan, in popravuj, uzgáv de je. Če nekogar ne izpravaw, je tvoj. In ce ga bow hotel prodate, pernes se ma ga dolz v Loko. Le po Balazneke popravaj, me bow se nawel. Sto tanh tólarjev te bom zan dal; toliko je vrédén.“

We tiste vejer sem wel ke gospod kaplanu, in sem jim vse povédal. Oni pa so djale: „Ta prstan je Radolawkega grafa; une dni, ko so bili tukej na lov, so ga zgubili. Kdor ga najde, in jim ga pernes, bo deset tólarjev v darilo dobil. Puste prstan tukej per mena, in piwe jim we pisemne. Potlej jim bom oboje

poslál. So pravičen in vse yastí vréden go-
spod. Pərstan, oblubem, bo tvøja sreya.“

Tude jaz, luba sestra! misləm, de me
Bog pərstana né dal zaston najte. Bom le vi-
del. Ostanem

tvoj

zvésta brat

Joan Stroj.

Vz Selnah 30. kimovna 1813.

Deveto pismo.

Janezek milostivemu grafu vz Radoleqa.

Preblagorodnə Graf,

Milostivə Gospod!

Ubog pastiryek se predərzne Jim pisate. Sam
bil takó srečen, de sem ta le pərstan nawel.
We sreynəwəga se wtéjem, de sem zvédel, de
je Nəh, milostivə Gospod! in de Jim ga mo-
rem poslate. To ravno naj predərznost moji-
ga pisana izgovorí.

Po Svøji miloste so mu, kdor be pərstan
nawel, in Jim ga pərnesel, deset tólarjev oblu-
bile podarite. Pa ze zaupanem vz Nəh znano
dobrótlivost se predərznem nékej družəga po-
prosite. — Moji staruz so vz vojska ob vse pər-

wlę. Obá, oye in matę, sta æ mærtva. Od revuęne parmoran sëm wël, in se tukej pastirja vnudil. Rad sęner pasem swoje ovuęne; pa skęrbí me, kaj bo vę prihodne. In pa le toľko veseľa imam do rokodęlstva, posebno do skrinarskeęa! Tęrdęn sëm tudę æ toľko, de bę se tęęa preņej lahko jel uęite. Lępó tędej Jih prošęm, młlostivę Gospod! naj mę ke tęmu pomagajo.

Bog Jim bo to dobroto, ke bodo uboęęa sęromaka po nęj osreęile, gotovo povęrnil; in perstan se svatlęmę kamnięke Jim bo pętlej trikrat ľubwę, ker Jih bo, kolękorkrat ga pogledajo, opómnil dóbrega dęla in hvaleęneh solę, ke jih bo tępil

Nęh

vęs pokorne sluxabneę

Joan Stroj.

Vę Selņah 4. kozoperska 1813.

Deseto pismo.

Mariņa Janezku swojimu bratu.

Preľube brateņ!

To je pa spet vesele! Paę ręs, de jih Bog razveseluje, ktereę ga ľubeęo! Vęerej so se Radolęwke graf se swoęo gospó sëm vę grad per-

pelala. God nawe mílostive gospe je bil, in so ji perula sreče voujit. Po jurině so wle we ze veq drugemě vsě vkupej na vřt, lep dan namřy je bil, in posedejo po klopinah pod velěko lipo. Gospe so pletle nogovine, někej gospodov pa je tobak pilo, in vsě se lepó pogovarjajo. Jaz pa sem bliz něh ze dětetam igrala. Kar pride někdo se pismam do Radolawkěga grafa. Ga vzamejo, berě odpeyatzjo, in na glas beró: „Preblagorodně Graf, mílostivě Gospod! Ubog pastiryk se predřzne Jim pisatě —“ „Oh,“ sem zavpila, in se vsa zganila, „to pismo je od mojiga brata!“ Graf so ga do konna zbralě. Tedej so reklě moja gospá: „Gospod Graf! Bog hocy, de naj bodo cye tēmu mladenyu. Ta le dēklēna, vidějo, je negova sestra. Jaz sem dēklīya vř svojo skerb prevzela, Oni naj pa mladenya prevzamejo.“ „In pa rēs,“ sem jaz vsa vesela pardjala, „mílostivě Gospod! naj se ga usmilejo.“ „Kaj usmilatě!“ so odgovorilě graf in něh gospá; „to sě zasluxě. Kar xelī, se mu bo zgodilo.“ „Bě bilo dōbro,“ so na to naw gospod reklě, „ko bě ga prenej tukej nawěmu skrinarju vř uk dalě, kě nēma nřy otrók. Je prav dober dēlavěnj; in brat in sestra bě bila bliz skupej.“ So bili koj pēr volě; in powlejo po skrinarja, in se x' nim za vse zgovore. Sem poprawala, alě tě smēm perva to veselino porouitě. In so djalě: „Le, le! In pa piwě mu, de naj pride, pred ko more.“

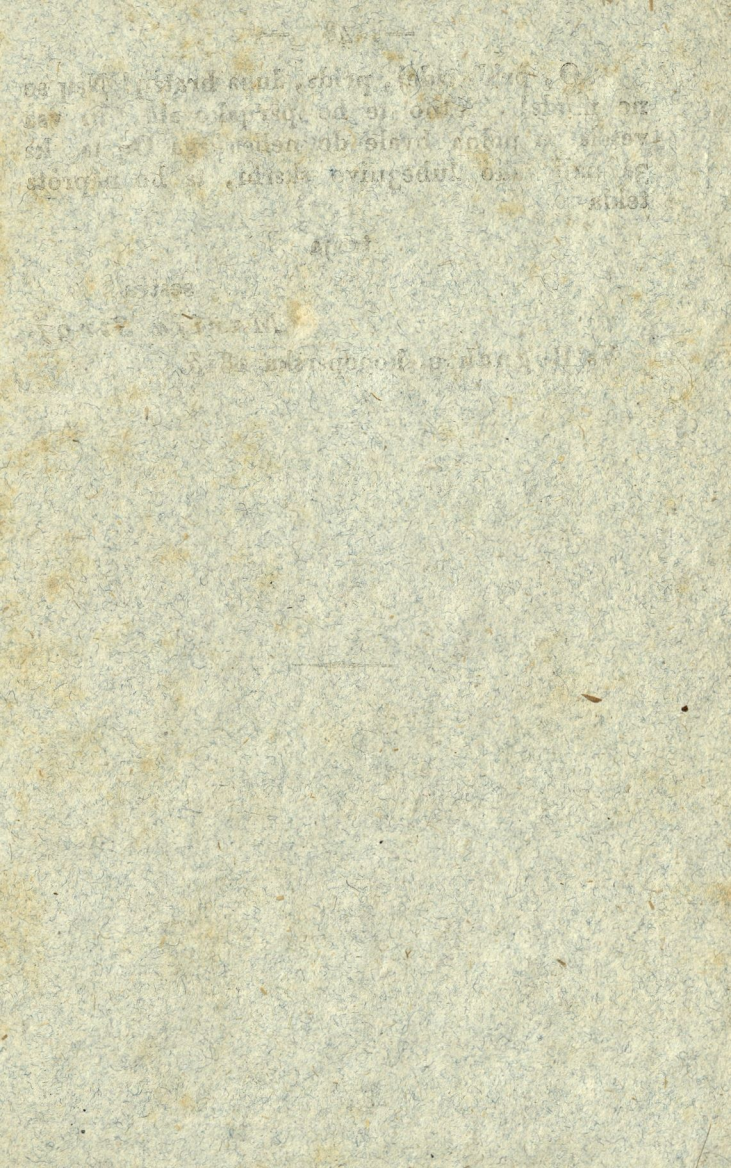
O, pride tadej, pride, lubz bratŕ! Neŕ se
ne mudz! Œelno te bo pŕyakovala, in vsa
vesela in polna hvale do nebevkaga Oŕeta, ke
za naji takó lubeznivo skŕbí, tŕ bo naprota
tekla

tvoja

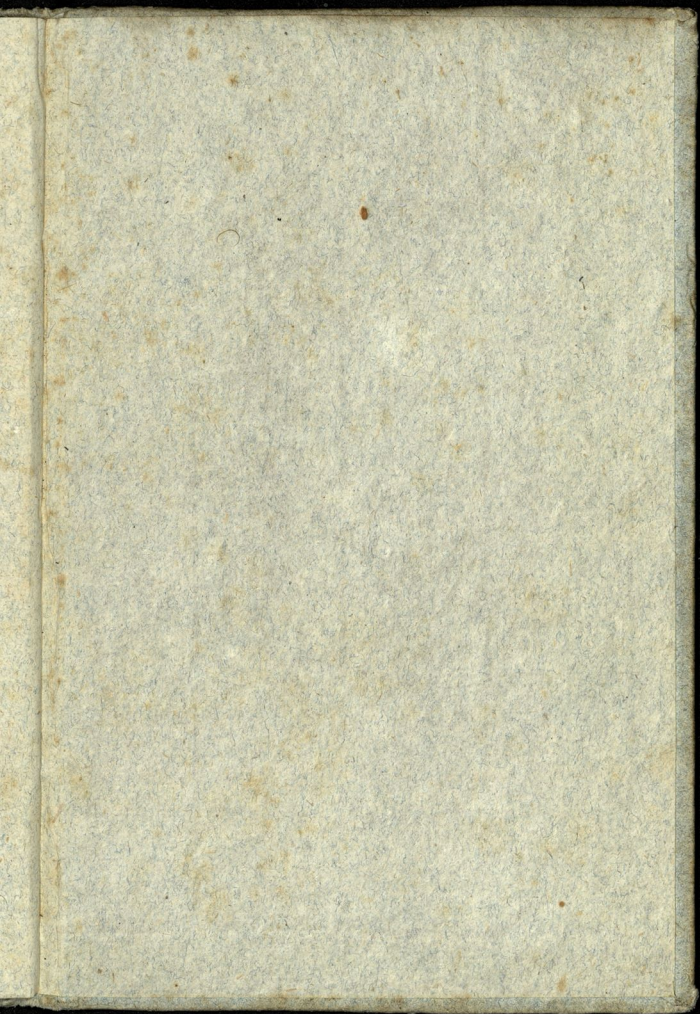
sestra

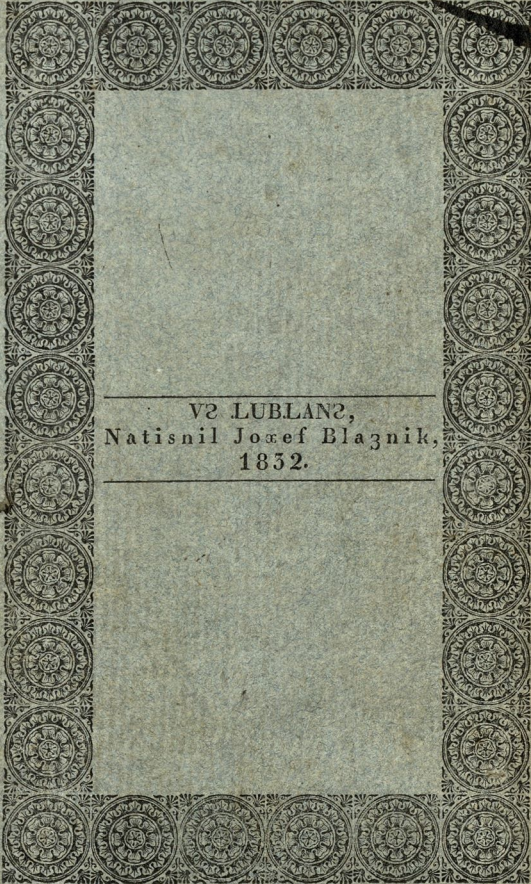
Marija Stroj.

Vz Bégnah 9. kozoperska 1813.

A decorative border composed of a grid of circular medallions, each containing a stylized floral or geometric design, surrounding the central text area.

VZ LUBLANŦ,
Natisnil Joŕef Blaŕnik,
1832.